

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 – 2020**

**Probă scrisă
Limba și literatura română**

Testul 31

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

40 de puncte

Citește următorul text:

Cu toate stăruințele mele, până să sfârșesc scrisoarea, Ilie Chioarul n-a vrut cu niciun chip să se așeze pe scaun. În picioare, lângă birou, nu-și dezlipea ochii de la foaia pe care se înșirau slovele. Ca toți neștiutorii de carte, socotea scrisul o tainică vrăjitoare pe care nu îndrăznea să o turbure.

În mâinile uriașe și păroase, își frământa pălăria, țistuindu-și băiatul neastâmpărat. Dar copilul pierzând sfiala de la început, în vârful picioarelor, se apropia de cadrele de pe pereți, de rafturile bibliotecii, de statuetele așezate pe etajere, cercetând totul cu ochi uimiți și lacomi.

Pe sub gene îl urmăream din când în când, cum abia îndrăznea să atingă o carte ori să răsfoiască un album. În privire îi străluceau atâta curiozitate inteligentă și atâta dorință, că i-am făcut semn rumânului să-l lase în pace.

Apoi, încheind scrisoarea pe care plugarul o înfășură, cu deosebită grijă, în basma și o strecură în chimir, am ieșit să-l întovărășesc câțiva pași, la vale, spre sat. Încetinind mersul sub teii care stropeau încă picuri de ploaie, i-am dat câteva sfaturi. I-am hotărât și un mic ajutor, cât timp copilul îi va umbla prin școli. Turburat, nu găsea cuvintele cu care să-mi mulțumească îndestul.

Iar cum băiatul trecuse înaintea noastră, călcând cu picioarele goale pe o potecă udă, fără grijă, și sfichiind cu o nuia crengile teilor, din care se scutura un ropot de stropi, ne-am trezit îngândurați deodată amândoi. Vietatea aceasta, neisprăvită, crudă, deprinsă încă să nu se depărteze de vatră mai mult ca un pui de aripa caldă a cloștei, începând de mâine va fi împinsă fără milostivire în viață. În internatul acela din Iași, unde răspunsurile lui istețe îl făcuseră primit la învățătură, peste câteva zile va fi prins în cleștele puternic al grijilor, din care strânsoare nu-i va mai fi îngăduit să scape niciodată. Scrisoarea mea pentru un atotputernic de acolo nu avea să-i ușureze cu mult amarul... Cu ochii abia deschiși la arzătoarea mistuire a vieții, va începe de fraged munca cea silnică.

Badea Ilie îmi împărtăși nu știu pentru a câta oară bucuria și îngrijorările. Petrică al lui minunase de la început învățătorul. Între oameni necăjiți și simpli, răsărise deodată cu o minte ascuțită, luminoasă ca o floare rară, crescută între buruieni de rând. Căci muncitorul care pășea rar alături de mine recunoștea cu umilință că nici el, nici nevastă-sa n-au strălucit vreodată prin cine știe ce ascuțime de minte. Copilul acesta le venise ca un har dumnezeiesc, să le aducă bucurie, și în viața lor întunecoasă și cu cerul închis, nădejdi îndrăznețe. Acolo, la școala unde umblă atâția feciori de domni, învățătura îi va fi mai ușoară. Se va deprinde cu alte obiceiuri; se va pregăti pentru lumea în care fără doar și poate, îl vor înălța cărțile.

Aceste gânduri mi le împărtășea trăgănat Ilie Chioarul, ciugulind în treacăt spicul răscopt a ierbei printre care curgea poteca... Și grăind, cu privirea își dezmierda odrasla care ajunsese departe, vioi și neastâmpărat ca un adevărat fiu al câmpurilor.

Cezar Petrescu, *Fiul câmpurilor*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: stăruințele, sfiala. **4 puncte**
2. Menționează rolul virgulelor din secvența *se apropia de cadrele de pe pereți, de rafturile bibliotecii, de statuetele așezate pe etajere*. **4 puncte**
3. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate din secvențele: *socotea scrisul o tainică vrăjitoare pe care nu îndrăznea să o turbure; Între oameni necăjiți și simpli*. **4 puncte**
4. Desparte în silabe următoarele cuvinte: *bibliotecii, curiozitate, ascuțită, odrasla*. **4 puncte**
5. Formulează, în câte un enunț, două idei principale/secundare din textul dat. **4 puncte**
6. Precizează, într-un enunț, cum se numește fiul lui Ilie Chioarul, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să caracterizezi un personaj din textul dat. **16 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți două trăsături ale personajului ales, prin valorificarea textului dat;
- să ilustrezi două modalități de caracterizare a personajului ales, prin câte o secvență comentată;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul minim de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea

36 de puncte

Citește următorul text:

Rezervația Naturală Dumbrava Vadului, cunoscută mai ales sub denumirea de Poiana Narciselor, este cea mai mare din Europa și este arie protejată. Se întinde pe nu mai puțin de 400 de hectare și doar aici puteți vedea, începând cu luna mai, milioane de narcise înflorite.

Poiana Narciselor este o adevărată minune a naturii. Cine ajunge la Vad în luna mai poate admira sute de hectare și milioane de narcise înflorite. Oriunde vezi cu ochii, narcisele te îmbie să le miroși. Se spune că mirosul florilor se simte de la sute de metri distanță. Turiștii se pot relaxa astfel într-un adevărat paradis natural, înconjurați doar de flori, verdeață și multă liniște. Pentru că este o arie protejată, culesul narciselor este interzis. La fel și cositul ierbii. Localnicii spun că solul este special și, de aceea, an de an, florile răsar la fel de frumoase: „Ceva este deosebit aici. Nicăieri în țară nu mai există așa ceva. Solul are ceva deosebit. În fiecare an, ne minunăm de frumusețea florilor. Chiar dacă le vedem de-o viață, mereu ai ceva nou de descoperit. Turiștii care vin aici sunt foarte încântați. Mulți rămân muți de uimire. Cu toate că este interzis să culegi flori, puțini rezistă și tot iau câteva fire. Rezervația s-a păstrat pentru că nu a fost atinsă de pesticide și de alte lucruri artificiale. Este o minune a naturii ce nu a fost alterată de mâna omului”, a spus Gheorghe Mermenean, locuitor din Vad. Pe lângă narcise, în aria protejată crește o mare varietate floristică, incluzând specii vegetale de gălbenele, bulbuc de munte, coada-vulpiei, stupiniță etc., dar și o faună diversă de mamifere, păsări, reptile și amfibieni, insecte, printre care mulți fluturi rari.

Simona Suci, Poiana Narciselor, locul fermecat în care milioane de flori înfloresc în luna mai – de unde vine numele narcisei, www.adevarul.ro

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
 - suprafața pe care o ocupă Poiana Narciselor; **4 puncte**
 - motivul pentru care culesul narciselor este interzis. **4 puncte**
2. Scrie numele autoarei și sursa din care a fost preluat fragmentul dat. **4 puncte**
3. Menționează diateza și timpul verbelor subliniate în textul dat. **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Chiar dacă le vedem de-o viață, mereu ai ceva nou de descoperit.* **4 puncte**
5. Transcrie, din fraza următoare, propoziția principală și propoziția subordonată, precizând felul acesteia: *Cine ajunge la Vad în luna mai poate admira sute de hectare și milioane de narcise înflorite.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată atributivă, introdusă prin adjectivul pronominal relativ *ce*. **4 puncte**

B. Redactează o narațiune de 150 – 300 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută într-o poiană. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Vei primi 14 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 2 puncte; coerența textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 puncte; respectarea normelor de ortografie – 3 puncte; respectarea normelor de punctuație – 3 puncte; așezarea corectă a textului în pagină – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 – 2020**

**Probă scrisă
Limba și literatura română**

Testul 32

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

40 de puncte

Citește următorul text:

*Foicica macului,
Jelui-m-aș și n-am cui.
Să mă jelui vântului,
Vântului, Crivățului?
Bate vântul,
Arde câmpul,
Îmi lasă jalea și gândul.
Jelui-m-aș câmpului,
Câmpului și drumului,
Dar mi-e câmpul pustiiit,
Tot de jalea mea pârlit.
Jelui-m-aș drumului,
Drumului pustiului,
Dar nici el n-are puțință:
Chinul meu n-are credință.
Jelui-m-aș codrului,
Codrului voinicului:
Codrul are frunza verde
Și pe mine nu mă crede.
Foaie verde măr pitic,
Nu mai zi, flăcău, nimic.
N-ai pierit cât ai fost mic
Dar acum, când ești voinic?*

***, *Jelui-m-aș*, cules de G. Dem. Teodorescu

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *bate*, *chinul*. **4 puncte**
2. Menționează rolul cratimei din secvența *n-are credință*. **4 puncte**
3. Scrie patru termeni din familia lexicală a cuvântului *frunză*. **4 puncte**
4. Selectează un cuvânt care conține diftong și unul care conține vocale în hiat din versurile: *Foicica macului / Jelui-m-aș și n-am cui*. **4 puncte**
5. Precizează tipul de rimă din primele patru versuri și măsura versului: *Jelui-m-aș câmpului*. **4 puncte**
6. Transcrie din textul dat o figură de stil, precizând felul acesteia. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să motivezi apartenența la specia literară *doină populară* a textului dat. **16 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi două trăsături ale doinei populare;
- să prezinți detaliat două trăsături ale doinei populare, valorificând textul dat;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul minim de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea

36 de puncte

Citește următorul text:

Rezervația de bujori de stepă de la Zau de Câmpie a fost dezvoltată datorită efortului de peste 60 de ani depus de regretatul custode onorific Marcu Sâncrăianu [...].

Cei ce l-au cunoscut pe Marcu Sâncrăianu au auzit și povestea despre cum s-a născut pasiunea sa pentru bujori. Potrivit poveștii, totul a început în ziua de 10 mai 1923, de Ziua Regelui, când oamenii au ieșit la iarbă verde. La petrecere, a fost invitat și academicianul Alexandru Borza, care și-a dorit să povestească despre aceste flori, iar Marcu Sâncrăianu, care își însoțea tatăl – primar al comunei Zau de Câmpie – a ascultat cu atenție povestea profesorului. Acesta a spus că, în momentul în care profesorul și-a exprimat temerea că bujorii de la Zau ar putea dispărea, a exclamat: „Nu te teme!”, iar lumea din sat s-a amuzat pe seama lui. Abia câțiva ani mai târziu, oamenii din sat au început să-l ia în serios, întrucât se deplasa zilnic la rezervație pentru a îngriji florile.

Din acel moment, Marcu Sâncrăianu și-a dedicat viața gingașelor flori și a învățat din cărți, deși avea doar șase clase, cum să îngrijească bujorii de stepă. Aproape zi de zi de atunci – mai ales în perioada de înflorire și de înșămânțare – [...] Marcu Sâncraiu a fost lângă florile sale și a avut grijă să-și pregătească din timp un ucenic la fel de devotat, pe Octavian Călugăr, care a preluat treptat custodia rezervației.

În Rezervația de la Zau de Câmpie sunt două loturi [...]. În rezervația de sus, de 2,5 hectare, înainte de 1950 erau sub 10 000 de exemplare, la inventarul din 2014 erau 20 000 de exemplare, iar în rezervația de jos, care are un hectar, sunt peste 30 000 de exemplare.

Primele semnalări despre bujorul de stepă de la Zau de Câmpie au fost făcute în anul 1846, când floarea a fost expusă la Viena, într-un ierbar, cu ocazia prezentării florei Transilvaniei.

Dorina Matiș, Au înflorit bujorii de stepă de la Zau de Câmpie, singurul loc de pe continent unde au supraviețuit, www.agrerpres.ro

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
– localitatea în care se află rezervația de bujori de stepă;
– numele primului custode onorific al rezervației. **4 puncte**
2. Scrie numele autoarei și sursa articolului din care a fost preluat fragmentul dat. **4 puncte**
3. Menționează gradul de comparație și cazul adjectivelor subliniate în textul dat. **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: când floarea a fost expusă la Viena, într-un ierbar. **4 puncte**
5. Transcrie, din fraza următoare, propoziția principală și o propoziție subordonată, precizând felul acesteia: *La petrecere, a fost invitat și academicianul Alexandru Borza, care și-a dorit să povestească despre aceste flori.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată completivă directă, introdusă prin adverbul relativ *cum*. **4 puncte**

B. Redactează o descriere literară, de 150 – 300 de cuvinte, în care să prezinți un peisaj de câmpie.
12 puncte

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți două caracteristici ale peisajului ales;
- să utilizezi două figuri de stil diferite;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Vei primi 14 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 2 puncte; coerența textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 puncte; respectarea normelor de ortografie – 3 puncte; respectarea normelor de punctuație – 3 puncte; așezarea corectă a textului în pagină – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A

Anul școlar 2019 – 2020

Probă scrisă

Limba și literatura română

Testul 33

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

40 de puncte

Citește următorul text:

Bucătarul împăratului, trezindu-se ca după obicei cu noapte, a dat o raită pe la voinicii cari atuncea dormeau. Bucătarul, când a văzut balaurul mort, i-a tăiat capetele și cu dânsele în spinare a fost înaintea împăratului, zicând că el a ucis dihania cu satârul, că satârul lui e vrăjit și că nu și-a adus aminte până în noaptea cea lungă.

Împăratului nu-i cam venea să împartă cu bucătarul împărăția pe din două, dar își dăduse cuvântul și, om de cuvânt și de omenie, ce era, și de bucurie c-a scăpat de noaptea cea lungă și de balaur, a făcut o masă mare la care bucătarul sta în frunte, în locul de cinste al viteazului, pe șapte perne, și îmbrăcat în haine de mătase, cu paftale împărătești de aur, bătute în pietre scumpe. [...]

Tocmai când împăratul cu cupa în mână voia să închine în cinstea bucătarului, numai iată că intră aicea, nepoftit, Român-Verde.

Împăratul l-a întrebat:

— Ce veste poveste, voinice?

— Să trăiești, Măria Ta! Eu am ucis balaurul cel cu șapte capete și am dezlegat vremea de s-a revărsat ziua după noaptea cea lungă.

Dar bucătarul odată a sărit cu gura și, bătând cu pumnul în masă, răcnea:

— Nu-l crede, împărate, că-l știu eu pe dumnealui, că, de mincinos ce e, i s-a dus buhul ca de popă tuns. La plăcinte dă înainte și la război înapoi.

Dar împăratul, care nu știa ce să creadă mai curând, a luat pe Român-Verde la întrebat:

— Bine. Zici că tu ai ucis balaurul, dar cu ce dovedești?

Voinicul a prins la limbă și a spus:

— Să dovedească mai întâi... viteazul din fruntea mesei, dacă el a ucis dihania cea cu șapte capete!

— Firește că eu am ucis-o cu satârul meu, că e vrăjit de ielele cele rele. [...]

Român-Verde l-a mai întrebat:

— Dar capetele acestea au limbi ori n-au?

Iar bucătarul a început a îngăima:

— De! Ce să zic? Au. Că... poate fi gură de balaur fără limbă?

— Adică vrei să zici că au avut, că acuma nu mai au? a cuvântat voinicul.

— Ba nu! a răspuns bucătarul. Și acuma ieși afară, că eu sunt cel mai mare aicea, că de nu, spun satârului să-ți taie capul și ție!

Satârul era pus în mijlocul mesei.

— Spune! a grăit voinicul, îndrăzneț.

Lumea de la masă a început a ruga pe bucătar să nu facă una ca-asta. Dar bucătarul, crezându-și minciunile, înfuriat și fără milă, a poruncit:

— Satăre, ia taie gâtul mincinosului de la ușă!

Dar satârul nici nu s-a mișcat.

Mesenii au început a se uita unul la altul și a zâmbi. Dar împăratul voind să afle adevărul, că-i era plăcut voinicul după vorbă și după chip, a poruncit slugilor să caute capetele de balaur, de au în gură ori n-au limbă. Și s-a văzut numaidecât că au limbile tăiate.

Bucătarul, când a văzut una ca asta, a început mai domol:

— Așa e, uitasem că balaurul acesta n-a avut limbi niciodată, de aceea înghițea nemestecat. Nu mai căutați degeaba!

— Ba a avut și numai cine s-a luptat cu dânsul și l-a ucis le poate arăta acuma, a spus Român-Verde.

***, Balaurul cu douăsprezece capete, basm cules de Alexandru Bardieru

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: răcnea, domol.

4 puncte

2. Menționează rolul virgulei din secvența: — Ce veste poveste, voinice?.

4 puncte

3. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate din secvențele: de bucurie c-a scăpat de noaptea cea lungă și de balaur, a făcut o masă mare; paftale împărătești de aur, bătute în pietre.

4 puncte

4. Transcrie un cuvânt care conține diftong și unul care conține triftong din secvențele: *a dat o raită pe la voinicii cari atuncea dormeau; de credeai că a apucat pe Dumnezeu de-un picior.* **4 puncte**
5. Numește două moduri de expunere folosite în textul de mai sus. **4 puncte**
6. Precizează, într-un enunț, un motiv pentru care împăratul acceptă să împartă cu bucătarul său împărăția. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să motivezi apartenența la specia literară *basn popular* a textului dat. **16 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi patru trăsături ale basmului popular;
- să prezinți detaliat două trăsături ale basmului popular, valorificând fragmentul dat;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul minim de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea

36 de puncte

Citește următorul text:

La Timișoara are loc, pe 1 și 2 iunie, încă o premieră în România: „Scripta Volant, festival internațional de zmeie, literatură, muzică și arte plastice”. „Cărțile își vor lua zborul pe cer, alături de zmeie, zmeiele se vor lăsa scrise cu poezie, poezia va antrena speranța, speranțele vor aduce zâmbetul bucuriei. Vom învăța împreună să ne uităm în înalt. Vom reînvăța cum e să fii copil. Vom râde, vom dansa sub ploaia adusă de actori, vom desena, vom scie, vom cânta”, descrie cât se poate de plastic acest eveniment Sorina Jecza, de la Fundația Triade. Înălțătorii de zmeie nu vin doar din România, ci și din Germania, Austria, Turcia și Ungaria.

Cel mai așteptat moment e programat vineri, 2 iunie, când la sol și în aer va fi lansat volumul care a dat numele festivalului: „Scripta volant – O enciclopedie a zmeielor”, de Șerban Foarță. „Himerele valahe” ale poetului Aurel Șorobetă vor pleca și ele în lume, să-și caute locul. Scriitorii Adina Popescu, Alexandru Potcoavă, Andrei Mocuța, Lia Faur și Șerban Axinte vor conduce atelierele de lectură și scriere creativă. Alina Cioară, artist vizual, lansează o provocare la un atelier dada de picto-poezie, iar portretista Lorena Garoiu și sculptorul Bogdan Nueleanu vor antrena participanții la festival în arta portretisticii și a modelajului. Asociația cultural-educatională „Melopolis” va organiza ateliere muzicale interactive pentru copii, iar pe 1 iunie va fi lansat cel mai nou număr al revistei „Fabulafia”. Seara de 1 iunie se va încheia cu un spectacol de foc și apă al Companiei de teatru „Phantasia” – Timișoara, în colaborare cu Ort-Iki Babszinhaz Debrecen, regia Dio Zoltan și Eva Labadi.

Cristina Tomescu, Festival internațional de zmeie la Timișoara: „Scripta Volant”, de la Șerban Foarță spre copilărie, www.debanat.ro

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
– orașul în care se desfășoară festivalul „Scripta Volant”;
– data la care revista „Fabulafia” își lansează cel mai recent număr. **4 puncte**
2. Scrie numele autoarei și sursa articolului din care a fost preluat fragmentul dat. **4 puncte**
3. Menționează felul și cazul pronomelor subliniate în textul dat. **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: Cel mai așteptat moment e programat vineri. **4 puncte**
5. Transcrie, din fraza următoare, propozițiile subordonate, precizând felul acestora: *Vom învăța împreună să ne uităm în înalt.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată atributivă, introdusă prin adverbul relativ *unde*. **4 puncte**

B. Redactează o narațiune de 150 – 300 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută în timpul unui festival dedicat copiilor. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Vei primi 14 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 2 puncte; coerența textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 puncte; respectarea normelor de ortografie – 3 puncte; respectarea normelor de punctuație – 3 puncte; așezarea corectă a textului în pagină – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 – 2020**

**Probă scrisă
Limba și literatura română**

Testul 34

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

40 de puncte

Citește următorul text:

*Septembrie cu drumuri de-aramă în pădure,
cu-ntârzieri de cornuri și povârnișuri moi
pe cari se-opresc din umblet întoarcerile sure
de turme cu talangă și botul în trifoi,*

*cu haitele de vânturi gonește păsări ude
și toarnă-n desfrunzire făclii cu floarea-n jos,
iar resemnarea-și rupe un chiot ce se-aude
din via luminată cu pulbere de os.*

*Cu ochii-nchiși și părul plăpând arzând în aer,
prin ierburile roșii cu melci pe spin dormind,
în gânduri cu tăișul celui din urmă vaier
și-n vine inelarea de presimțiri fugind,*

*mergi singură prin basmul metalic ce se-ncheagă
pe unde-și trase vara pulpana de azur,
că preajma mea de-altare și-alei te cere-ntreagă
și-n creștetul simțirii te-nfigi ca plopul dur.*

*Știu: vine-n țară iarna cu năluciri de sare,
cu punți de somn pe ape ce-n vrajă-ncremenesc,
când lampa te sfințește pe tâmpilele amare
și clinchet prinzi de sănii, scăzând pe-un drum domnesc.*

Ion Vinea, *Dintr-o toamnă* (fragment)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *gonește*, *pulbere*. **4 puncte**
2. Menționează rolul cratimei din secvența: *cu-ntârzieri de cornuri*. **4 puncte**
3. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate din versurile: *pe-un drum domnesc; Cu ochii-nchiși*. **4 puncte**
4. Selectează două cuvinte care conțin vocale în hiat din secvența: *iar resemnarea-și rupe un chiot ce se-aude / din via luminată*. **4 puncte**
5. Precizează tipul de rimă din prima strofă și măsura primului vers al poeziei. **4 puncte**
6. Transcrie din textul dat două figuri de stil diferite, precizând felul acestora. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să motivezi apartenența la *genul liric* a textului dat. **16 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi două trăsături ale genului liric;
- să prezinți detaliat două trăsături ale genului liric, valorificând fragmentul dat;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul minim de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea

36 de puncte

Citește următorul text:

„Grădina planetară. Cultivarea coexistenței” este titlul bienalei*, și pornește de la metafora botanică a filosofului și peisagistului Gilles Clément, metaforă cu o istorie culturală mult mai îndelungată – lumea este o grădină pe care trebuie să o cultivi cu grijă și căreia trebuie să îi oferi toată atenția ta. [...]

„Grădina planetară” creată de „Manifesta 12” presupune documentare atentă, intervenții în spațiu, peste 50 de artiști și 20 de locații spectaculoase și alte evenimente colaterale. Practic, bienala e peste tot, la fel ca toate grijile orașului Palermo, lăsate deoparte în fiecare zi și reluate odată cu un nou răsărit. „Grădina planetară” a Manifestei pune în scenă orașul, aceasta fiind una dintre secțiunile bienalei, dar și plantele ca resursă fragilă a acestei planete, precum și acel „out of control”, rețelele invizibile, fluxurile digitale, cea de-a treia secțiune a bienalei.

E fascinant cum lucrările de artă reușesc să rămână aici discrete. [...] De la Palazzo Ajutamicristo, altfel închis pentru public, dar redeschis cu ocazia bienalei, palat nobiliar din secolul al XV-lea, construit de bancherul Guglielmo Ajutamicristo, care se ocupa cu comerțul cu cereale, pașii ne poartă către Orto Botanico, în Via Lincoln – o grădină spectaculoasă, exotică, născută în 1789, cu păduri de bambuși, arbori bătrâni, imemoriali, spații largi cu cactuși înfloriți, nuferi, pești de un roșu aprins, organizare și, totuși, abandon. Aici, Manifesta intervine la fel de discret, cu câteva lucrări de artă plasate fie în colțuri umbroase de grădină, fie în sere parfumate, cum e cazul cercetării artistului columbian Alberto Baraya, un ierbar cultural, o colecție simbolică de plante artificiale, din Sicilia și Palermo. Te pierzi în această grădină enormă, îmbrăcată în diferite nuanțe de verde, cu plante succulente, plante medicinale și zeci de tipuri de salvie. Arta e și aici tăcută, cuminte și surprinde delicat grădina și zumzetul ei, sunetul bambușilor.

Daria Ghiu, Palermo, la pas. Note de călătorie, în dilemaveche.ro

*bienala – eveniment care are loc o dată la doi ani

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

- Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
 - anul în care a fost înființată grădina exotică; **4 puncte**
 - naționalitatea artistului Alberto Baraya, care a organizat un ierbar cultural. **4 puncte**
- Scrie numele autoarei și titlul articolului din care a fost preluat fragmentul dat. **4 puncte**
- Menționează felul și cazul adjectivelor pronominale subliniate în textul dat. **4 puncte**
- Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Arta e și aici tăcută, cuminte și surprinde delicat grădina și zumzetul ei.* **4 puncte**
- Transcrie, din fraza următoare, propozițiile subordonate, precizând felul acestora: *E fascinant cum lucrările de artă reușesc să rămână aici discrete.* **4 puncte**
- Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată atributivă, introdusă prin adverbul relativ *cum*. **4 puncte**

B. Redactează o narațiune de 150 – 300 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută într-un parc. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Vei primi 14 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 2 puncte; coerența textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 puncte; respectarea normelor de ortografie – 3 puncte; respectarea normelor de punctuație – 3 puncte; așezarea corectă a textului în pagină – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 – 2020
Probă scrisă
Limba și literatura română

Testul 35

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

40 de puncte

Citește următorul text:

*Mâncând lupul chiar ca zece,
Era aproape să se-nece
Cu un os ce-n gât stătusă;
În zadar, sărmanul, tusă,
Căci d-a-l scoate
Nu mai poate,
Și-i să pară c-a să moară.
Când, văzând pe o cocoară,
Semn-i face cu picior
Ca să-i deie ajutor.
Iată, pasărea ghibace
Operația-i face,
Ș-acel os
Din gât i-au scos.
Apoi cere legiuită
Pentru lucru mulțămită!
— Mulțămită! – lupu-i zice,
Oare nu ești tu ferice
Că din gât nesățios
Capul teafăr ți l-ai scos?
Sărmănico, fugi din drum,
De mă sperii, te sugrum!*

Gheorghe Asachi, *Lupul și cucoara*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *teafăr*, *fugi*. **4 puncte**
2. Menționează rolul liniei de dialog din secvența: — *Mulțămită!*. **4 puncte**
3. Scrie patru termeni din familia lexicală a cuvântului *a face*. **4 puncte**
4. Transcrie două cuvinte care conțin diftong din versurile: *Când, văzând pe o cocoară*, *Semn-i face cu picior* / *Ca să-i deie ajutor*. / *Iată, pasărea ghibace* / *Operația-i face*. **4 puncte**
5. Numește două moduri de expunere identificate în text. **4 puncte**
6. Precizează, într-un enunț, motivul pentru care cocorul așteaptă mulțumire. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să motivezi apartenența la specia literară *fabulă* a textului dat. **16 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi două trăsături ale fabulei;
- să prezinți detaliat două trăsături ale fabulei, valorificând textul dat;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul minim de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea

36 de puncte

Citește următorul text:

Cel mai bine adaptat șoim la viața de oraș este vânturelul roșu („Falco tinnunculus”). Este, de fapt, șoimul pe care îl vom întâlni cel mai des pe continentul european, o pasăre capabilă să vadă în spectru UV [...]. Se instalează fără probleme în nișele de clădiri, în aerisirile de la debara sau de la baie, uneori și în jardiniera unde s-au uscat mușcatele de acum un an. Dar, de departe, cel mai important oaspete din orașe este șoimul călător („Falco peregrinus”). Este cea mai rapidă viețuitoare de pe planetă. Da, este încă și mai rapid decât ghepardul. Atunci când se lansează în picaj, un șoim călător atinge viteze care trec de 330 de kilometri pe oră. Când șoimul călător trece pe deasupra Pieții Universității, stolurile de porumbei învață cât de confortabil este totuși să stai la înghesuială sub o grindă. Un porumbel matur nu are nicio șansă în fața unui asemenea răpitor. Nici nu mai e de mirare că o pereche de șoimi călători trece în patrulare peste Parcul Natural Văcărești, locul unde au fost observate peste 140 de specii de păsări sălbatice.

După ciori și porumbei, pe care oamenii îi urăsc pentru mizeria pe care o fac, probabil că păsările cele mai detestate din România sunt uliile. Nu există columbofil care să nu se teamă de ghearele unui uliu porumbar. La țară, doar apariția unei siluete de răpitor duce la golirea poieții de găini. [...] Pentru uliu nu e greu, strânge aripile, vine în picaj și „preia” din voleu tânăra pasăre de curte care nu s-a mișcat vioi la semnalul de alarmă. Pentru țărânul român, diferența dintre uliul porumbar și cel păsărar contează prea puțin. Dacă ajungem la finețuri precum șorecar comun, mare sau încălțat, rezultatul e același. Poate doar la viespar și la șerpar să se manifeste o toleranță mai mare, dar nimic nu întrece furia columbofililor. Nu au fost puține cazurile când oamenii au investit mult în porumbei de curse sau ornamentali și s-au trezit cu stolul zburătăcit. Replica a fost simplă și crudă – capcane cu care să fie prinse răpitoarele.*

Ovidiu Neculai Bufnilă, *De la șoimi la acvile*, în *Dilema veche*, nr. 743/2018

*columbofil – crescător de porumbei

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

- Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
 - numele celei mai rapide viețuitoare de pe pământ;
 - locul unde au fost observate peste 140 de specii de păsări sălbatice. **4 puncte**
- Scrie numele autorului și denumirea publicației din care a fost preluat fragmentul dat. **4 puncte**
- Menționează gradul de comparație și genul adjectivelor subliniate în textul dat. **4 puncte**
- Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: dar nimic nu întrece furia columbofililor. **4 puncte**
- Transcrie, din fraza următoare, propozițiile subordonate, precizând felul acestora: *Nici nu mai e de mirare că o pereche de șoimi călători trece în patrulare peste Parcul Natural Văcărești, locul unde au fost observate peste 140 de specii de păsări sălbatice.* **4 puncte**
- Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *când*. **4 puncte**

B. Redactează o narațiune de 150 – 300 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare cu un porumbel. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Vei primi 14 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 2 puncte; coerența textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 puncte; respectarea normelor de ortografie – 3 puncte; respectarea normelor de punctuație – 3 puncte; așezarea corectă a textului în pagină – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).